

C z a s o p i s m o EKONOMIA I ZARZĄDZANIE

EDYCJA POLSKA

Dwumiesięcznik

**ODDZIAŁ A PRZEDSTAWICIELSTWO
PRZEDSIĘBIORCY ZAGRANICZNEGO**

**ODNAWIALNE
ŹRÓDŁA ODNAWIALNE**

**STABILNOŚĆ MAKROEKONOMICZNA
I KONKURENCYJNOŚĆ KRAJÓW
GRUPY WYSZEHRADZKIEJ**

FUNDUSZE POŻYCZKOWE

**SYSTEM PRODUKCYJNY
TOYOTY
JAKO PRZYKŁAD
WSPÓŁCZESNEJ
METODY ZARZĄDZANIA**

**FINANSJALIZACJA
I JEJ WPŁYW
NA SFERĘ SPOŁECZNĄ
I GOSPODARCZĄ**

**EFEKTYWNOŚĆ
UŻYTKOWANIA
ENERGII
W GOSPODARCE**

SYSTEMY ZARZĄDZANIA WIEDZĄ

**FINANSOWA I KSIĘGOWA
ISTOTA FAKTORINGU**

5 908311 008096 04

Data sprzedaży nr 4/2014 od 10.07.2014. do 10.09.2014.

Nr 4/2014 Data wydania: 10.07.2014. Cena 10 pln (w tym 5% VAT) ISSN 2084-963X

Drodzy Czytelnicy!

Częstotliwość: 6 numerów/rok
ISSN: 2084-963X

Czasopismo Ekonomia i Zarządzanie to dwumiesięcznik, recenzowane czasopismo akademickie, wydawane od 2012 roku.

Celem Czasopisma jest opublikować i promować artykuły, które prezentują oryginalne prace badawcze, dyskusje naukowe i które będą miały długoterminowy wpływ na badania z Dziedziny nauk ekonomicznych, a w tym ekonomii i zarządzania.

Analityczne, interpretacyjne i empiryczne badania odnoszą się do wielu obszarów, w tym teorii monetarnej, polityki fiskalnej, ekonomii pracy, rozwoju mikro- i teorii makroekonomii, handlu międzynarodowego i finansów, organizacji przemysłowej i społecznej ekonomii, a także ku nowoczesnej ekonomii dobrobytu, organizacji i zarządzania, innowacji, gospodarki i administracji publicznej, turystyki i rekreacji, logistyki, towaroznawstwa, informatyki i ekonometrii.

Czasopismo publikuje również wybrane informacje gospodarcze, polityczne, biznesowe, jak również z zakresu ekologii i ochrony środowiska.

Czasopismo Ekonomia i Zarządzanie to lektura dla wszystkich ekonomistów chcących nadążyć za nowym materiałem w nowych badaniach w dyscyplinie.

Dear Readers!

Frequency: 6 issues/year
ISSN: 2084-963X

The Journal Economy and Management is a bimonthly peer-reviewed academic journal. It covers both theoretical and empirical economics. It was established in 2012.

The Journal aims to publish articles that presents original, discussion research papers in a field of economics and management. Highly selective, widely cited articles of current relevance that will have a long-term impact on economics research.

The analytical, interpretive, and empirical studies in a number of areas including monetary theory, fiscal policy, labour economics, development, micro- and macroeconomic theory, international trade and finance, industrial organization, social economics and also to modern economics prosperity.

The Journal publish also about management of organization, R&D, innovation and about current economic, political and business information from selected countries, as well as about ecology and environmental protection..

The Journal Economy and Management are essential reading for all economists wishing to keep up with substantive new research in the discipline.

**Redakcja Czasopisma
Editorial Office Board**

Redaktor Naczelny / Editor in Chief: Mgr Aleksandra Fudali

Redaktor Naukowy / Editor of the Scientific: Prof. dr hab. Jerzy Olszewski prof. nadzw.
Uniwersytet Ekonomiczny w Poznaniu

Komitet Naukowy / The Scientific Committee:

Prof. UG dr hab. Sylwia Pangsy-Kania Uniwersytet Gdański,
Prof. dr hab. Włodzimierz Szpringer Uniwersytet Warszawski,
Prof. zw. dr hab. Jerzy Kisielnicki Uniwersytet Warszawski,
Prof. UW dr hab. Grzegorz Karasiewicz Uniwersytet Warszawski,
Prof. UZ dr hab. Arkadiusz Świadek Uniwersytet Zielonogórski

Recenzent naukowy Czasopisma/ Scientific reviewer of the Journal:

Prof. UZ dr hab. Arkadiusz Świadek,
Prof. US dr hab. Joanna Wiśniewska,
Prof. US dr hab. Krzysztof Janasz

Wydawnictwo / Publishing House:

Naukowe Wydawnictwo IVG

Naukowe Wydawnictwo IVG
Scientific Publishing House IVG
St. Cyfrowa 6, Szczecin 71-441,
POLAND
www.wydawnictwoivg.pl biuro@wydawnictwoivg.pl

© Copyright

GROUPIVG.COM

Groupivg.com
www.groupivg.com biuro@groupivg.com

**Dystrybucja w kraju i międzynarodowa
Distribution national and international**

Dystrybucja w kraju OPEN ACCESS
Distribution national OPEN ACCESS

Biblioteka Główna Uniwersytetu M. Curie-Skłodowskiej, Biblioteka Uniwersytecka w Łodzi, Biblioteka Uniwersytecka w Toruniu, Biblioteka Uniwersytecka w Poznaniu, Biblioteka Główna UE w Poznaniu, Biblioteka Uniwersytecka w Warszawie, Biblioteka Uniwersytecka we Wrocławiu, Biblioteka Śląska, Biblioteka Publiczna w Warszawie, Książnica Pomorska im. S. Staszica, Biblioteka Główna Uniwersytetu Gdańskiego, Biblioteka Uniwersytecka KUL, Biblioteka Główna Uniwersytetu Opolskiego, Książnica Podlaska im. Łukasza Górnickiego, Biblioteka Politechniki Białostockiej, Biblioteka Główna Uniwersytetu Ekonomicznego w Katowicach, Biblioteka Uniwersytecka Uniwersytetu Jana Kochanowskiego, Biblioteka Narodowa, Biblioteka Jagiellońska, Biblioteka SGH w Warszawie, Podkarpacka Szkoła Wyższa Im. Bł. Ks. Wł. Findysza w Jaśle, Biblioteka Główna Uniwersytetu Ekonomicznego w Katowicach, Wojewódzka Biblioteka Publiczna w Krakowie Centrum Informacji Biznesowej i Europejskiej, Biblioteka Uniwersytetu Zielonogórskiego.

Czasopismo indeksowane jest w Bazach naukowych
The Journal is indexing in Database Research

EBSCO Publishing, BazEkon, BazHum, BazTech, Wirtualna Biblioteka Nauki ICM UW, ICI Journals Master List

Prenumerata / Subscription

Naukowe Wydawnictwo IVG
Scientific Publishing House IVG
www.wydawnictwoivg.pl biuro@wydawnictwoivg.pl

Artykuł naukowy dodatkowo został opublikowany w OPEN ACCESS na stronie Czasopisma EiZ www.eiz.groupivg.com

Scientific article was published in OPEN ACCESS on web page *Journal Economy and Management* www.eiz.groupivg.com

©Materiał chroniony prawem autorskim - zasady przedruków określa:

[Regulamin korzystania z serwisu i artykułu](#)

[Zakup licencji](#)

Finansjalizacja i jej wpływ na sferę społeczną i gospodarczą

Wstęp

W ostatnich latach finanse przeszły swoistą przemianę w wyniku, której stały się bardzo ważnym, a wręcz najważniejszym elementem życia ekonomicznego i społecznego. Oczywiście nie oznacza to, iż wcześniej ich rola nie była istotna, wręcz przeciwnie. Tę przemianę należy rozumieć, jako przejście sterów przez finanse i przejście z roli drugoplanowej, wspomagającej na pierwszy plan. Zjawisko to nosi miano finansjalizacji. J. Tobin definiuje je, jako stan, w którym *coraz więcej środków lokowanych jest w aktywności finansowej zamiast w produkcji dóbr i usług, działalności, która generuje wysokie prywatne zyski nieproporcjonalne do jej społecznej użyteczności* [Tobin 1984, s. 14]. P. Dembinski finansjalizację gospodarki przedstawia, jako znaczący wzrost udziału systemu finansowego w tworzeniu PKB [Finansjalizacja... 2014]. Finansjalizacja prowadzi do wnikania logiki finansowej w różne sfery życia społecznego i ekonomicznego. Rozwój gospodarczy i społeczny potrzebuje stabilności i projektów realizowanych w dłuższym okresie czasu, a rynek finansów nieustannie podlega zmianom [Etyka... 2014].

Konsekwencje finansjalizacji dla sfery społecznej i gospodarczej

Przede wszystkim podstawową konsekwencją finansjalizacji jest zastąpienie relacji przez transakcje. A dlaczego relacje są aż tak ważne? Ze względu na fakt, iż są długoterminowe i opierają się na współpracy, więc zapewniają pewną stabilność. Każdą transakcję można zerwać w dowolnej chwili, a lojalność wobec partnera to tylko nic nieznaczące słowo. Coraz większy udział transakcji, a mniejszy relacji doprowadziły do braku zaufania [Dembinski 2011, s. 14]. Partnerzy biznesowi bez jakichkolwiek zahamowań gonią za pieniędzmi, zapominając o lojalności wobec drugiej strony. Wspólnicy nie pamiętają o swoich partnerach i odchodzą w momencie najbardziej korzystnym z ich punktu widzenia [Manifest... 2014]. Konsekwencją finansjalizacji jest także zmiana postrzegania pieniądza. Nie jest on już tylko sługą ludzi, lecz staje się ich władcą – rządzi i przejmuje nad nimi kontrolę [Dembinski 2011, s. 43].

Rządza pieniądza i chciwość doprowadziły do takiego porządku, w którym liczy się tylko własny interes, a odpowiedzialność, zaufanie czy współpraca to tylko mało istotne słowa. Finansjalizacja doprowadziła także do promowania życia bez ryzyka.

Obecnie prywatne instytucje proponują przeróżne ubezpieczenia, np. od choroby, wypadku, ubezpieczenia majątkowe. Jesteśmy przekonani, iż w razie jakiegokolwiek nieprzewidzianego, losowego zdarzenia i tak jesteśmy bezpieczni. Niestety jest to złudne wrażenie [Dembinski 2012, s. 10]. Obecnie ludzie żyją w przekonaniu, że pieniądze mogą wynagrodzić wszystko. Z tego względu należy dążyć do maksymalizacji zysku, nawet za wszelką cenę. W konsekwencji czego pieniądze stały się najważniejsze, a człowiek dla drugiego człowieka jest tylko środkiem do ich zdobycia [Dembinski 2011, s. 93].

Kolejny skutek finansjalizacji to rosnące znaczenie wartości dla akcjonariuszy (shareholder value). Bardzo ważnym zadaniem menedżerów stało się zwiększanie zysków dla tej grupy, co wymaga nieustannego dbania o wzrost notowań akcji. Niestety współczesne przedsiębiorstwa zaczęły nadmiernie skupiać się na krótkoterminowych celach oraz korzyściach, nie zważając na konieczność budowania solidnych fundamentów pod długoterminowy rozwój. Firmy działają w globalnej gospodarce, wprawdzie poszerzają swoje oferty, ale wszystkie te działania są skierowane tylko na osiągnięcie szybkiego zysku i wzrostu dochodowości kapitału własnego [Dembinski 2011, s. 145-147]. Niepokojący jest fakt, że maksymalizacja zysku zaczęła pochodzić nie z produkcji i sprzedaży wytworzonych dóbr materialnych, a z oferowania usług finansowych [Książek 2013, s. 5].

Finansjalizacja doprowadziła także do zaplanowanego starzenia się produktów. Przedsiębiorstwa chcą mieć wysoki zysk, a więc na ich produkty i usługi musi być nieustanny popyt. A jak to osiągnąć? Nic prostszego, po prostu należy produkować mniej trwałe wyroby, a to doprowadzi do zwiększenia częstotliwości ich zakupu. Telefony komórkowe są projektowane w taki sposób, aby zaczęły się psuć po wykonaniu określonej liczby połączeń, najlepiej zaraz po wygaśnięciu gwarancji. Sprzęt AGD i elektroniczny jest konstruowany z trudno dostępnych lub bardzo drogich materiałów, co powoduje trudność i nieopłacalność jego napraw. Klient niewiele więcej zapłaci za nowy produkt. Firmy także w celu wzrostu sprzedaży wydają kolosalne sumy na reklamę swoich wyrobów. Niestety wszystkie te działania są podejmowane nie w trosce (jakby pozornie mogło się wydawać) o klienta, lecz wyłącznie z dbałości o zyski dla akcjonariuszy [Dembinski 2011, s.160-163].

Niestety, finansjalizacja prowadzi (w długim okresie) do rozburzenia sfery realnej, a rozwoju finansowej, w szczególności spekulacji finansowych. Już Keynes przestrzegał, iż *w miarę ulepszenia organizacji rynków pojawi się istotne niebezpieczeństwo, że spekulacja weźmie górę nad przedsiębiorczością. Spekulanci mogą być nieszkodliwi, gdy są niczym piana na spokojnych wodach przedsiębiorczości. Ale sytuacja staje się poważna, gdy przedsiębiorczość poczyna być piana na wirze spekulacji* [Keynes 2003, s. 140]. Sfera finansowa zamiast wspomagać sferę realną zaczyna nad nią osiągać przewagę, co jest zjawiskiem niekorzystnym i niebezpiecznym [Ratajczak 2012, s. 282]. Finansjalizacja rozwija się coraz szybciej. Obecnie ok. 80% transakcji w skali światowej to transakcje bez przepływu towarów i usług. W ostatnich latach przeprowadzanych

jest także coraz więcej transakcji ultraszybkich. W zastraszającym tempie rośnie rola instytucji finansowych w gospodarce, a w gospodarstwach domowych dominujące miejsce zaczynają zajmować aktywa finansowe i ich zadłużenie [Ratajczak 2012, s. 282].

Niestety finansjalizacja stworzyła wizję łatwego pomnażania pieniądza, który bardzo szybko się przemieszcza, a to wpływa na brak pewności i stabilności w gospodarce. Jeżeli nadarza się okazja łatwego i szybkiego zysku to samemu można „rozgrzeszyć się” i bez wyrzutów sumienia być niełojalnym wobec współnika. W zakładach pracy dużym zainteresowaniem cieszy się model wynagradzania za wyniki. Pracownicy osiągnący najlepsze wyniki w sprzedaży muszą być odpowiednio, oczywiście wysoko wynagradzani. Doprowadza to do sytuacji, w której nie skupiają się na dobrym wykonywaniu powierzonych im zadań, lecz na własnym zysku, kombinowaniu jak być najlepszych i wyżej wynagrodzonym. Idąc dalej, można stwierdzić, iż lojalność wobec firmy to tylko przestarzałe słowo. Wszystkie chwytaki są dozwolone. Jeżeli konkurencja chce kupić (oczywiście za odpowiednią, wysoką stawkę) poufne informacje o firmie to czy warto mieć skrupuły [Surej 2014].

Zakończenie

Rządza pieniądza doprowadziła do poważnych zmian zarówno w sferze ekonomicznej, jak i społecznej. Finanse zajęły pierwsze miejsce w gospodarce i życiu społecznym. Dla wielu stały się celem, a nie tylko środkiem do jego osiągnięcia. Finansjalizacja to bardzo niebezpieczny proces prowadzący w dłuższym czasie do zniszczenia społeczeństwa i gospodarki, w której rynki finansowe są najważniejsze. Ludzka chciwość doprowadza do nieustannego dążenia do powiększania majątku, nierzadko z wykorzystaniem działań nieetycznych i niemoralnych. Bez wątplenia warto zastanowić się i podjąć działania ograniczające lub chociaż spowalniające proces finansjalizacji.

Bibliografia

Dembinski, P. 2011, *Finanse po zawale. Od euforii finansowej do gospodarczego ładu*, Wydawnictwo Studio Emka, Warszawa.

Dembinski, P. 2012, *Spółeczna Gospodarka Rynkowa wobec wyzwań społecznego kryzysu*, Observatoire de la Finance, Warszawa.

Etyka bankomatów, <http://biznes.newsweek.pl/etyka-bankomatow,88763,1,1.html>, [03.04.2014].

Finansjalizacja – klęska urodzaju w gospodarce. Wykład prof. Dembinskiego w Instytucie Ekonomicznym NBP 20 stycznia 2012 r. w Warszawie, <https://www.obserwatorfinansowy.pl/forma/debata/finansjalizacja-kluska-urodzaju-w-gospodarce/>, [19.04.2014].

Keynes, J.M. 2003, *Ogólna teoria zatrudnienia, procentu i pieniądza*, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa.

Księżyk, M. 2013, Źródła i ekonomiczne skutki kryzysów finansowych, Nierówności Społeczne a Wzrost Gospodarczy, Nr 30.

Manifest Observatoire de la Finance. O działalności finansowej w służbie dobra wspólnego, <http://www.obsfin.ch/Document/2011-POL-Manifeste%20de%20l%27Observatoire.pdf>, [17.04.2014].

Ratajczak, M. 2012, Finansyzacja gospodarki, Ekonomista, nr 3.

Surlej, A., Krach systemu potrójnej nielojalności, <http://www.dziennikpolski24.pl/pl/aktualnosc/opinie/1182602-krach-potrójnej-nielojalnosc.html>, [19.04.2014].

Tobin, J. 1984, On the Efficiency of the Financial System, Lloyd's Bank Review, No 153, s. 14.

Autor: Martyna Ostrowska – Uniwersytet Jana Kochanowskiego w Kielcach.

Artykuł dostępny w systemie OPEN ACCESS na stronie Czasopisma Ekonomia i Zarządzanie